

## ***Oljna ogrščica - Brassica napus L.***

### **Zemljišče**

Za oljno ogrščico so primerna globoko ilovnato peščena, grudičasta, humusna in odcedna tla, lažja peščeno ilovnata pa le, če je dovolj padavin in so te enakomerno porazdeljene. Na kislata tla ne sejemo oljne ogrščice, pH naj bi bil 6,5. Če hočemo imeti visoke pridelke, moramo poskrbeti, da je v tleh dovolj bora in kalcija. Oljna ogrščica ne mara tudi zelo plitva tla. Priporočljivo je narediti kemično analizo tal preden se odločite za setev oljne ogrščice.

### **Priprava tal**

S pripravo tal na setev začnemo po žetvi strnine. Na kisljih tleh je nujno apnjenje, 1000 - 2000 kg CaO/ha, nato globoko zaorjemo, vsaj 20 cm, odvisno od globine ornice. Potrosimo še gnojilo NPK in površinsko obdelamo do drobnogrudičaste strukture.

### **Kolobar**

Za kolobarjenje je zelo občutljiva, na isto njivo se lahko vrne po 3 - 4 letih, je pa odličen predposevek za vse poljščine. Sejemo jo vedno na njive, ki se sprazniijo do začetka avgusta. Ne smemo je sejati za repo, zeljem, kolerabo. Zelo dobro se dopolnjuje z žiti in stročnicami zaradi ohranjanja dobre strukture zemlje (obdelovanje zemlje v različnih letnih obdobjih, uspešno preprečevanje širjenja plevelov v njivskem kolobarju).

### **Setev**

Žetvene ostanke zaorjemo na 12 - 15 cm globine. Za setev je najprimernejša precizna pnevmatska sejalnica ali mehanska. Če teh nimamo, si pomagamo z žitno sejalnico. Pri običajnih žitnih sejalnicah zapremo ali zamašimo dovod semena k vsakemu drugemu tulcu, tako, da dobimo medvrstno razdaljo 25 (30) cm. Količina posejanega semena na hektar naj bo 3 - 4 - 6 - 12 kg (odvisno od sorte). Sejemo 150 - 180 kalivih in kalibriranih zrn /m<sup>2</sup>, globina setve naj bo 2 cm (ne pregloboko - slab vzik). Čas setve je odvisen od vremenskih razmer, optimalni rok je v drugi polovici avgusta, do 5.septembra (lahko nekoliko kasneje). Obvezno posejemo oljno ogrščico pred ozimnimi žiti. Po setvi posevek takoj povaljamo.

### **Gnojenje**

Na kisljih tleh je nujno apnjenje in to s 1000 - 2000 kg CaO/ha, kar je 1.300 do 2.600 kg apnenca/ha. Sledi globoko oranje in trošenje NPK gnojila. Oljna ogrščica zahteva izdatno gnojenje, ki pa ga razdelimo na tri dele. Jeseni damo 60 kg N/ha, 180 - 240 kg K<sub>2</sub>O/ha in 80 - 120 kg P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>/ha. Dodamo 25 - 30 t/ha

hlevskega gnoja. To jesensko gnojenje opravimo koncem julija, začetek avgusta. Ko trosimo NPK gnojilo je dobro poseči po kombinaciji, ki vsebuje tudi bor. Konec februarja, začetek marca (odvisno od dolžine zimske odeje) je priporočljivo dati 60 - 80 kg N/ha (220 - 280 kg KAN), meseca aprila pa 80 kg N/ha v stadiju zbitih popkov (280 kg KAN/ha).

### Zaščita pred pleveli

Herbicidi, ki so registrirani v Republiki Sloveniji za uporabo v oljni ogrščici:

- agil 100 ec (a.s. propakvizafop, 1 - 2 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov, od stadija treh listov do sredine kolenčenja plevla, do višine 40 cm - deluje na ozkolistne večletne plevela
- alive (a.s. propakvizafop, 1,2 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, od razvojne faze dveh razvitih listov do faze začetka rasti stebela - deluje na nekatere vrste enoletnega in večletnega plevla
- angelus (a.s. klomazon, 0,33 l/ha) - uporaba po setvi, pred vznikom posevka, potrebno zagotoviti vlažnost tal za optimalno delovanje - deluje na enoletne širokolistne plevela
- belkar (a.s. halauksifen-metil + pikloram, 0,25 - 0,5 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov, v deljenem odmerku 0,25 l/ha v jeseni, od fenološke faze, ko sta dva lista razvita, do fenološke faze, ko so razviti štirje listi in če se plevel ponovno pojavi se tretiranje ponovi v odmerku 0,25 l/ha, pri čemer naj bo minimalni presledek med tretiranjema 14 dni; ali v odmerku 0,5 l/ha v jeseni, od fenološke faze, ko je šesti list razvit, do fenološke faze, ko je osmi list razvit - deluje na enoletne širokolistne plevela - končno delovanje se lahko pričakuje v 4 tednih po tretiranju
- butisan 400 sc (a.s. metazaklor, 2,5 l/ha) - uporaba takoj po setvi a pred vznikom in takoj vzniku ali v fenološki fazi od razvitega prvega do osmega lista posevka - deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- butisan s (a.s. metazaklor, 2 l/ha) - uporaba takoj po vzniku posevka ali v fenološki fazi od razvitega prvega do tretjega pravega lista - deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- centium 36 cs (a.s. klomazon, 0,25 l/ha) - uporaba po setvi oljne ogrščice oz. najpozneje 3 dni po setvi in pred vznikom posevka - deluje na nekatere vrste ozkolistnega in širokolistnega plevla
- chimro (a.s. klomazon, 0,33 l/h) - uporaba pred vznikom posevka, vendar najpozneje po setvi, od razvojne faze suhega semena do faze vznika koreninice iz semena - deluje na nekatere vrste enoletnega širokolistnega plevla
- clap (a.s. klopiramid, 0,4 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, od razvojne faze, ko je osem listov razvitih, do faze zelenega brsta, ko so cvetni brsti

vidni od zgoraj, uporaba le v spomladanskem času - deluje na osat, modri glavinec, njivski pasjo kamilico, bodiče, ščavje

- clap forte (a.s. klopiramid, 0,167 kg/ha) - uporaba spomladi, po vzniku plevelov, ko je plevel v razvojni fazi 2 - 6 listov, v oljni ogrščici od razvojne faze konec razvoja stranskih poganjkov, do faze, ko so cvetni brsti vidni od zgoraj, v jari ogrščici od razvojne faze razvitih osem listov, do faze, ko so cvetni brsti vidni od zgoraj - deluje na osat, modri glavinec, njivski pasjo kamilico, bodiče, ščavje
- clomate (a.s. klomazon, 0,33 l/ha) - uporaba pred vznikom posevka, vendar najpozneje 5 dni po setvi, od razvojne faze suhega semena, do razvojne faze vznika koreninice iz semena - deluje na enoletne širokolistne plevelle
- colzamid (a.s. napropamid, 2,5 l/ha) - uporaba pred setvijo s plitvo vdelavo (inkorporacija) sredstva na globino 2 - 5 cm - deluje na kaleče plevelle, enoletne in širokolistne plevelle
- czar (a.s. klomazon, 0,25 /ha) - uporaba po setvi in pred vznikom posevka - deluje na enoletne širokolistne plevelle
- devrinol 45 fl (a.s. napropamid 2,5 l/ha) - inkorporacija (zadelava v tla) pred setvijo na globino 2 - 5 cm, deluje na enoletne ozkolistne in večletne plevelle
- digator (a.s. kvizalofop-p-etil, 0,6 l/ha) - uporaba jeseni, od razvojne faze, ko je klični list popolnoma razvit, do faze, ko je osem listov razvitih; spomladi po vzniku, do faze pet vidno razvitih razraščanih internodijev - deluje na enoletne ozkolistne plevelle
- digator (a.s. kvizalofop-p-etil, 1 l/ha) - uporaba jeseni, od razvojne faze, ko je klični list popolnoma razvit, do faze, ko je osem listov razvitih; spomladi po vzniku, do faze pet vidno razvitih razraščanih internodijev - deluje na zmanjšanje populacije plazeče pirnice
- focus ultra (a.s. cikloksidim, 1 - 4 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne plevelle, uporaba, ko je plevel v stadiju 3 - 5 listov in do konca razraščanja
- frequent (a.s. fluazifop-p-butil, 2 - 3 l/ha) - uporaba po vzniku posevka in plevela - deluje na enoletne ozkolistne plevelle (2 l/ha) in večletne ozkolistne plevelle (3 l/ha)
- fuego (a.s. metazaklor, 1,5 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne in širokolistne plevelle - **ni za NUV območja**
- fuego top (a.s. kvinmerak + metazaklor, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevelle - **ni za NUV območja**
- fusilade forte (a.s. fluazifop-p-butil, 0,8 - 2 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne plevelle

- fusilade max (a.s. fluazifop-p-butyl, 1,6 l/ha) - uporaba pred cvetenjem oljne ogrščice - deluje na ozkolistne plevle
- lontrel 72 sq (a.s. klopirald, 0,17 kg/ha) - uporaba po vzniku posevka, v razvojni fazi, ko je prvi list razvit, do vidnih individualnih cvetnih brstov (glavno socvetje), vendar, ko so ti še vedno zaprti - deluje na širokolistne plevle - **ni za NUV območja**
- major 300 sl (a.s. klopirald, 0,3 - 0,4 l/ha) - uporaba od razvojne faze, ko je oljna ogrščica v fazi izdolževanja poganjkov, do faze, ko so prisotni cvetni brsti že obdani z listi - deluje na nekatere vrste širokolistnega plevla - **ni za NUV območja**
- quick 5 ec (a.s. kvilazofop-p-etil, 1 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice - deluje na samosevna žita, enoletne in večletne ozkolistne plevle
- rapsan 500 sc (a.s. metazaklor, 2 l/ha) - uporaba takoj po vzniku posevka ali v fenološki fazi od razvitega prvega do tretjega pravega lista - deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevle - **ni za NUV območja**
- select super (a.s. kletodim, 1 l/ha) - uporaba jeseni ali spomladi, oz. od razvojne faze dveh razvitih listov do razvojne faze začetka rasti stebela - deluje na enoletne ozkolistne plevle in samosevna žita
- successor 600 (a.s. petoksamid, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevle - **ni za NUV območja**
- targa super (a.s. klivazolofp-p-etil, 1,2 - 2,5 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, deluje na ozkolistne plevle
- teridox 500 ec (a.s. dimetaklor, 2,5 l/ha) - uporaba po setvi, vendar pred vznikom posevka - deluje na ozkolistne in širokolistne plevle - **ni za NUV območja**
- wish top (a.s. kvizalofop-p-etil, 0,9 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, v razvojni fazi od dveh do osmih listov - deluje na enoletne in večletne ozkolistne plevle
- zetrola (a.s. propakvizafop, 0,75 - 1,5 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, deluje na ozkolistne plevle

Najpogostejši plevli v posevku oljne ogrščice so: žita, srakoperec, ljuljke, latovke, smolenec, plešec, slak, gabez, pirnica, kostreba, krvava srakonja, ščir, gorjušica, repica in ostale križnice.

### **Zaščita pred škodljivci**

Največji problem imamo z repičnim bolhačem, repičarjem, kapusovim bolhačem, repno grizlico, repičnim kljunotajem in repičnim sijajnikom. Pojavljajo se ponavadi v obdobju med 25. 8. in 20. 10., največkrat takoj, ko mlade rastlinice vzniknejo. V tem času je nevaren v glavnem **bolhač**, ki lahko popolnoma uniči posevek, zato je še toliko bolj pomembna pravočasna zaščita. Bolhač je hrošček,

ki dobro skače, škodljive pa so ličinke, sivo zelene do črne pagosenice. Škodljivce uničujemo, ko se pojavijo, zato je potrebno večkratno pregledovanje posevka oljne ogrščice. Uporabite lahko: columbo 0,8 mg (12 kg/ha - ob setvi), decis 2,5 ec (0,3 l/ha), decis 100 ec (0,075 l/ha), evure (0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (0,2 l/ha), poleci (0,2 - 0,3 l/ha), scatto (0,3 l/ha). V spomladanskem času pa sta nevarna **repičar** (20. 3. - 25. 4.) katerega uničujemo z decis 2,5 ec (0,2 - 0,3 l/ha), decis 100 ec (0,075 l/ha), delux 050 cs (0,1 l/ha), evure (0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (0,2 l/ha), poleci (0,3 l/ha), scatto (0,2 l/ha) in **kljunotaj**, ki ga uničujemo z decis 2,5 ec (0,3 l/ha), delux 050 cs (0,1 l/ha), evure (0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (0,2 l/ha), poleci (0,2 - 0,3 l/ha), scatto (0,3 l/ha). Trika expert (15 kg/ha) - strune, sovke - zadelava sredstva v tla.

**Preden tretiramo z insekticidi, nevarnimi za čebele, je potrebno prebrati navodilo o uporabi fitofarmacevtskega sredstva in tretirati zvečer !!!**

### **Zaščita pred boleznimi**

Tudi pri oljni ogrščici je potrebno biti zelo pozoren na razvoj bolezni, ki nam lahko precej uničijo posevek in vplivajo na višino pridelka. Najnevarnejše bolezni so bela zrnata gniloba ogrščice, suha trohnoba stebela, pegavosti, plesni, golšavost kapusnic, rje in še marsikatero. Potrebno bo poseči po fungicidih in ustrezno zaščititi posevek s sredstvom, ki je registrirano za določeno bolezen. Uporabimo lahko benafar (0,7 l/ha), bounty (0,6 l/ha), buzz ultra df (0,33 kg/ha), cactai (0,6 l/ha), caramba (1,2 l/ha), chamane (1 l/ha), custodia (1 l/ha), era (0,6 l/ha), folicur ew 250 (1,5-2 l/ha), glob-promet (0,5 l/ha), mavita 250 ec (0,5 l/ha), mirador forte (1,5 - 2 l/ha), mirador 250 sc (1 l/ha), norios (1 l/ha), orius 25 ew (1 l/ha), ortiva (1 l/ha), panorama (0,5 l/ha), pecari 300 ec (0,6 l/ha), plexeo (1,2 l/ha), polyversum (0,1 l/ha), praktis (0,7 l/ha), procer 300 ec (0,6 l/ha), promino 300 ec (0,6 l/ha), promino xtra 1,2 l/ha), propulse (1 l/ha), prosaro (1 l/ha), protendo 300 ec (0,6 l/ha), revyona (1 l/ha), royalty (0,5 kg/ha), score 250 ec (0,5 l/ha), serenade aso (2 l/ha), sirena (1,2 l/ha), sisam (0,8 l/ha), slipstream (0,5 l/ha), soratel (0,7 l/ha), tartaros 300 ec (0,6 l/ha), tazer 250 sc (1 l/ha), tebkin (1 l/ha), tebusa 25% ew (1 l/ha), velostar (1 l/ha), xilon (10 kg/ha - zadelava v tla - strune, sovke), zaftra azt 250 sc (1 l/ha), zenby (0,8 l/ha).

Metka Barbarič, KGZS-zavod MS, avgust 2025

VIR: <http://spletni2.furs.gov.si/FFS/REGSR/index.htm>;

Kocjan Ačko, Darja; Pozabljene poljščine - Ljubljana: Kmečki glas, 1999